

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5'50 mesečno.
četrletno K 16'50.
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 5'— . — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri po-
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

V novo življenje.

Na naših mejah čujemo še vedno zadnje odmeve svetovne vojne. Od daleč slišimo grmenje topov, tupatam vidimo oddelke vojakov, ki gredo braniti naše meje, vidimo pa tudi vozove, na katerih sede in leže naši ranjenci, ki morajo še zadnje dni, ko je takorekoč že odločena svetovna vojna in s tem tudi naša usoda, prelivati svojo kri . . .

In med to grmenje topov prihaja iz Ljubljane vest, da so tam otvorili slovensko vseučilišče. Tu boj za narodni obstanek, za narodno življenje — tam tiho, premišljeno in smotreno kulturno delo.

Desetletja in desetletja smo se v stari Avstriji borili za svoje lastno vseučilišče. Toda stara avstrijska vlada, prepojena z nemškim duhom, je smatrala šolstvo za politikum, ne pa za kulturno vprašanje. In če nam ni dala niti slovenske meščanske šole, slovenske srednje šole — kako bi nam dala visoko šolo. Vlada je popolnoma dobro vedela, kaj pomenja za narod, če nima lastnih narodnih šol. Naše srednje šolstvo, naše visoko šolstvo je bilo prepojeno z nemškim duhom. In vsi ti kulturni zavodi so spričo svojega germanizatoričnega značaja vzgojili sto in sto ponemčurjenih uradnikov, zdrav-

nikov in drugih. Če se slovenski narod ni mogel kulturno in gospodarsko tako razviti, kakor bi to dopuščale njegove moči, tedaj je bilo temu predvsem in pravzaprav edinole pomanjkanje narodnega šolstva krivo.

Pripravljali smo se, delali smo, zbirali vinarje, ki jih je naš narod moral služiti v potu svojega obraza, da smo dali narodu vsaj za silo nekaj šol. Pa tudi za visoko šolo smo se skoro že popolnoma pripravili. Neštetokrat so na Dunaju barantali za našo visoko šolo, toda Nemci so rekli: nel in vlada je z največjim veseljem ugodila nemškemu vetu. Nemci so naglašali, da smo še premalo kulturni, da bi mogli vzdrževati s svojimi lastnimi učnimi močmi visoko šolo. Postavili so se v pozo velekulturnega naroda in pa našega dobrotnika, ki milostno dovoli, da sme zbirati ostanke z njegove preobložene mize.

Toda prišla je svetovna vojna — prišel je popolen poraz nemštva. Pokazala se je pa tudi nemška velekultura v pravi luči. Nočemo tu govoriti o nemških grozodejstvih v vojni, ker ta spadajo v drugo poglavje, omeniti hočemo samo postopanje onih nemških gospodov, ki še vedno mislijo, da so z veliko žlico snedli učenost celega sveta. To so tako zelo opevani nemški vseučiliški profesorji.

mi bo mila sreča, na katero upam — in danes ponoči se bo odločilo, če imam srečo ali ne — tedaj boš živela udobno — in — in —"

Zopet je pričel zmedeno govoriti. Pri tem je gledal v drugi smeri, ne v moje obličje. Sledila sem njegovemu pogledu ter opazila, kam se je obračala njegova pozornost. Dama z diamantom se je nama bližala, očitno z namenom, iti v alkoven. Spremljala sta jo dva gospoda, ki ju nisem poznala. Njena glava, posuta z briljanti, se je z lenobno gracijo obračala od enega do drugega. Nisem bila iznenadena, ko se je mož na moji strani zganil, kakor da bi hotel ustati. Bila je očarujoče krasna žena. V primeri s to imponirajočo postavbo, oblečeno v bogato, rdečo baržunasto obleko z vlečko, je moja slabotna postavica v priprosti, zelenkasti obleki učinkovala tako brezbarvno in medlo, kakor napol zbrisana pastelna slika.

"Nenavadna krasotica", sem pripomnila, ko sem videla, da ne namerava zopet pričeti pogovora, ki sva ga prekinila, ko se je približala dama. "In kako krasen diamant!"

Nekako čudno me je pogledal.
"Ali ti je posebno ugajal?" je vprašal.
Anson se je zelo prisiljeno obnašal, tako da sem skoro pričakovala, da bo vstal ter šel k skupini, ki jo je tako napeto opazoval, ne da bi pričakoval mojega odgovora. Vseled tega sem bila začudena ter sem hitro odgovorila:
"Teško bi bilo, da ti ne bila opazila kamna, ki ga pravzaprav vidimo le na prsih kraljice. Toda morda je kraljica? Tako mo-

Komaj se je končala vojna in so zamenjivali vojaki svojo vojaško obleko z dijaško, že so se pojavljali prvi znaki nemške psevdokulture na takozvanih središčih vseh znanosti in vednosti. Od strani so nemški visokošolci gledali slovanske visokošolce, ki so se iz strelskih jarkov zopet vračali k mirnemu, znanstvenemu delu. Pričelo se je mrmranje, ki se je kmalu izpremenilo v dejanja. Reprezentanti nemške učenosti, nemške kulture so z bičem izgnali slovanske visokošolce z nemških visokih šol.

Nam s tem niso škodovali. Pač pa so dokumentirali, da jim ni šlo za znanstveno, kulturno delo — marveč da je bil glavni namen njihovega visokošolskega dela, polagoma loviti našo visokošolsko mladino v nemške mreže. Ko so pa videli, da smo se Slovani emancipirali od Nemcev, da smo si zgradili svoje lastne države, so uvideli, da nemško žito v naši svobodni Jugoslaviji ne pojde več v klasje. In nagnali so nas. Šli smo, toda ne s povešeno glavo, marveč pokonci, ker smo zaupali svoji moči.

In ni še pol leta, odkar je prenehala svetovna vojna, še so se v Ljubljani otvorila vrata naši slovenski visoki šoli. Iz svojih moči smo si zgradili svojo lastno visoko šolo. Ta Alma mater Labacensis nam naj vzgaja našo mladino, naj nam daje mož, ki

ramo vsaj sklepati iz tega, da jo tako spoštljivo pozdravljajo."

Njegove oči so iskale moje. Iz oči se je bralo neko vprašanje, toda nisem ga razumela. "Kaj razumeš ti o diamantih!" je rekel. "Ti poznaš le njihov blesk, toda blesk ni vse. Diamant, ki ga nosi, je véasih popolnoma brez vrednosti."

Zardela sem, nekoliko prestrašena. Anson je bil trgovec z diamanti — to je bil njegov poklic — in besede, s katerim je zavrnil moje navdušenje, so mi dale spoznati, da sem se nekoliko preveč domišljevala. Vendar pa nisem hotela preklicati, kar sem rekla. Večjo priložnost sem imela nego on, opazovati dragocenost. V svoji razburjenosti sem hotela ugovarjati, v sled česar sem pripomnila, kakor hitro je izginila rdečica z mojih lic:

"Ne, ne, diamant je izvanreden, krasen. Nisem še videla podobnega. Dvomim, če si že videl enakega. Ogromno vrednost mora imeti. Kdo pa je ona? Menda jo poznaš?"

To vprašanje je bilo popolnoma jasno, vendar mi pa ni odgovoril. Anson je sledil z očmi dami, ki se je nekoliko ustavila na zgornji stopnici. Še le, ko je s svojima spremljevalcema izginila za velikim pišastim zagrinjalom, ki je deloma zakrival vhod, me je zopet pogledal. Tedaj pa je pozabil moje besede, če jih je bil sploh slišal. Z nekako prisiljenim navdušenjem, iz česar sem sklepana, da je mislil na druge stvari, je zopet ponovil svojo staro prošnjo.

(Dalje prihodnjic.)

Veliki mogul.

Angleški spisala A. K. Green.

(Dalje.)

(3)

"Tudi nisi Nomadkinja kakor jaz, ki pohaja iz kluba v restavracijo in iz restavracije zopet v klub."

"Ne, jaz imam svoj dom."

"Še me ljubiš tako strastno, kakor te ljubim jaz!"

O tem nisem hotela govoriti, vsled česar je nadaljeval, ko sem trdovratno molčala:

"Dom, o katerem govoriš, je luksuriozno opremljen. Ne morem ti istega nuditi. Morda si pričakovala —"

To me je ujezilo.

"Ti veš", sem ga prekinila, "da ne pričakujem tega. Prostovoljno sem si izbrala življenje bolniške strežnice, ko sta mi bila dostopna srce in dom mojega dobrega strica. Ali meniš, da nimam poguma, z možem, ki ga ljubim, deliti tudi siromaštvo? Pričela bova tako priprosto, kakor ti želiš —"

"Ne", me je odločno prekinil, toda vendar nekako omahovaje, kar je vzbujalo dvome, ki jih je on sam težko priznaval. "Ne, ne bom te poročil, če bi se ti moralo slabo goditi, če bi morala živeti v oni sramežljivi siromašnosti, ki jo tako zelo sovražim. Ljubim te bolj, nego se zavedaš, in želim, da ti ustvarim srečo življenja. Ne morem ti vsega nuditi, na kar si bila navajena v hiši svojega bogatega strica. Toda če se bodo moje razmere zboljšale, če

bodo vodili naš narod v njegovi svobodi do sreče in blagostanja.

Onim možem pa, ki jih ni motil bojni metež in ki so mirno in premišljeno pripravljali tla našemu najvišjemu kulturnemu zavedanju, hvala in priznanje!

Političen pregled.

Boj za Adrijo brezuspešen. LDU. Lugano, 19. maja. (ČTU.) „Idea Nazionale“ toži: Noben dan ne preide brez novih poniževanj za Italijo ter vpraša potem z gnevom: „Kako dolgo hočejo še alijanci s svojo opozicijo nasprotovati interesom Italije? Razvoj tržaške luke odvisi v prvi vrsti od prometa s Smirno. Ako Smirna pripade kakemu konkurentu Italije, je Trst takorekoč brezveljaven in istotako je boj Italije za Jadran brezuspešen.“

Mirovna pogodba z Bolgari. LDU. Berlin, 19. maja. (DunKU.) „Deutsche Allgemeine Zeitung“ javlja iz Versailles: Ni še gotovo, ali bodo bolgarski mirovni delegatje pozvani v Pariz. Namerava se, podpisati mirovno pogodbo z Bolgari v Solunu.

Nesoglasje med Italijo in zavezniki. LDU. Berlin, 19. maja. (DunKU.) „Achtuhr-Abendblatt“ javlja iz Versailles: V Parizu je nastopilo, kakor se dozdeva, med Italijo in zavezniki zopet nesoglasje. Zato se bo izročitev mirovne pogodbe nemško-avstrijskim delegatom najbrž ravnotako zakasnila, kakor se je to zgodilo svojčas pri nemški delegaciji. Italija se poteguje za spojitev Zpadne Ogrske z Nemško Avstrijo, dočim ne soglašajo s kompenzacijami, ki jih je namenila Francija Nemški Češki. To postopanje Italije ima svoj izvor v konfliktu z drugimi zaveznicami, ki še ni poravnano. Poročila o končni rešitvi reškega vprašanja so skoro gotovo prerana. Francija se trudi, da nesoglasje poravnava in si je celo drznila poskusiti, da pritegne Italijo v angleško-francosko-ameriško zvezo. Toda kljub povratku francoskega poslanika v Rim se položaj vidno ni izboljšal.

Turčija razdeljena. LDU London, 19. maja. (Brezlično.) Turško vprašanje hočejo nastopno urediti: Sultan se odreče gospodstvu nad arabskimi deli bivše otomanske države v Siriji in Mezopotamiji in se omeji enostavno na Malo Azijo. Druge dele dežele bodo upravljali kot mandatari zveze narodov posamezne velesile, tako Carigrad, Armenijo, Adano in Mersino Zedinjene države, obalno črto s središčem Smirno Grčija, Južno Anatolijo in Adalijo Italija in Severno Anatolijo Francija. Otomanska vrhovna oblast bi se razširila samo nad Brusno in Angoro, kjer bi tudi pod francoskim pokroviteljstvom rezidirala sultan. Kakor domnevajo „Times“, ne bodo ostali ti predlogi brez ugovora.

Mirovni pogoji bodo avstrijskim delegatom izročeni 22. maja. LDU Ženeva, 19. maja. (ČTU) Načrt mirovnih pogojev, ki jih bodo po najnovjših vesteh dne 22. t. m. izročili nemško-avstrijski delegaciji, so v njegovem končnem besedilu revidirali Pichon, Balfour, Sonnino, Lansing in Makino. Kot substrat so porabili poročila, ki so jih predložili odseki za čehoslovaške, poljske, jugoslovanske in rumunske zadeve in ona, katere je prinesla ententna misija iz Dunaja.

Ententa zasede Budimpešto v 3 tednih. LDU Dunaj, 19. maja. (ČTU). V pogovoru grofa Julija Karolyija z vrhovnim poveljnikom francoske vzhodne armade Franchet d'Esperayjem se je slednji izrazil, da ima njegova navzočnost na tej fronti izključno namen voditi prekoračenje rumunskih čet preko Tise in da upa v dveh, najkasneje v treh tednih s temi četami vkorakati v Budimpešto.

LDU Bukarešta, 19. maja. (ČTU). „Adeverul“ doznava iz verodostojnega vira, da se je zopetno prodiranje proti Madjarski začelo na ukaz entente. Potem ko so se izjalovili vsi poskusi entente doseči z Ogrsko povoljne uspehe, ni preostajalo drugega, kakor vzpostaviti red na Ogrskem potovi orožja.

Italijani se odrekli Reki, Zadru in Šibeniku. LDU. Ženeva, 19. maja. (ČTU.) „Tribune de Geneve“ poroča iz Pariza, da se bliža jadranski problem svoji rešitvi. Italijani so se popolnoma odrekli svoji suvereniteti nad Reko ter se s tem zadovoljili, da prevzame zveza narodov protektorat nad tem mestom. Istotako so se odrekli Zadru in Šibeniku.

Podpisujte drž. posojilo!

Dnevne novice.

Nemška grozodejstva na Koroškem. Poročajo nam: Nemški vojak König iz Beljaka je nekega dne na vse vzgodaj vzdignil slovenskega kmeta na Djekšali iz postelje in ga bosega, v spodnjih hlačah in sami srjaci gnal v Št. Vid. Na vrat mu je obesil vrv in ko kmet ni mogel več hoditi, je zadrnil vrv in ga tako prisilil, da je moral iti naprej. Tega vojaka so se bali vsi kmeti občin Vobre in Djekše. Kjerkoli je prišel v kako slovensko hišo, je povsod pretepaval slovensko prebivalstvo. Ta divjak se je tudi hvalil, da je presekjal slovenskemu kmetu glavo. König je v spremstvu nekega Zirnika in Wratschniga ubil slovenskega častnika pri Mentelnu pod Lipo. Umorjenega slovenskega častnika so imenovani slekli in denar ter obleko med seboj razdelili. Pripravljajo se, da so nemški roparji na Dobravi pri Velikovecu ujeli dva slovenska vojaka ali častnika, ju gnali v cerkev v Vobre, kjer so živima razparali trebuh.

Nemški roparji na Koroškem. Pod vodstvom Haya, gozdarskega nadzornika kneza Rosenberga iz Ženeka, in trgovca Plaša iz Žitarevasi je ropala nemška družina na Plaznici pri posestniku A. Grilu, po domače Jegartu. Vzeli so tam konje, vse meso, slanino, svilene rute in prstane. Škoda znaša približno 50.000 kron. Popolnoma so oropali tudi slovenskega posestnika Urbana Kajšla.

Da se prav razumemo. Objavili smo notico, v kateri smo izrazili željo, naj bi naši slovenski obrtniki in trgovci vendar že enkrat razobesili slovenske napise. Vsled tega se je popolnoma po nepotrebnosti razburil gospod Kirbiš, češ kakor da bi hoteli odganjati goste iz njegove hiše. Toda naš namen je bil popolnoma drugačen in pošten. Vsak dan prihaja več in več Slovencev v Maribor, ki hrepeneče in željno iščejo slovenske lokale, kjer bi našli zavetja in domače postrežbe. In marsikateri nemariborski Slovenec se je že opetovano obrnil na nas, naj mu povemo, kam naj se obrne. In ravnotako smo hoteli tudi gospoda Kirbiša opozoriti, naj vendar že enkrat da slovenski napis na svojo hišo, da bodo Slovenci vedli, kje da dobe kozarec dobrega vina in izboren domači prigrizek, ki ga zna pripraviti njegova soproga. Nemcev pa naj ne silimo, da bi razobesili slovenske napise, ker bi s tem le zavajali naše ljudi v svoje lokale. Torej nobenega nepotrebnega razburjenja!

Slovenska Štajerska za popolno združitev. Ker prihajajo še razne vesti, da nam hočejo na mirovni konferenci odrgati ta ali oni kos naše zemlje, je nastopilo naše ljudstvo, naš narod, naše občine, ki jasno in odločno zahtevajo, da mirovna konferenca v Versaillesu uvidi in spozna pravi položaj našega slovenskega obmejnega naroda. V naslednjem prinašamo zahteve naših slovenskih občin, glas, ki ga morajo slišati in vpoštevati tudi zastopniki antante. Mi smo prepričani, da bodo na mirovni konferenci prišli do spoznanja, da gre pri določevanju naših severnih mej za interese zavezniške države, za kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki je danes oficijelno priznana in kot taka nastopa na strani antante in njenih zaveznikov. Če nam odrgajo ud našega telesa, škodujejo s tem sebi, vsaj oslabe svojo zavezništvo ter okrepe svojo nasprotnico in so-

vražnico. Sledeče so izjave, v katerimi se naše občine izjavljajo za tesno združitev vseh naših obmejnih slovenskih občin v kraljestvu SHS:

Maribor, dne 19. maja 1919. V imenu in na poziv pretežne večine prebivalstva mesta Maribora izražam zahtevo, da se vse slovenske ozemlje, osobito Koroška s Celovcem in Beljakom, Spod. Štajerska z Mariborom, Radgono in celim Prekmurjem združi s kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. — Prebivalstvo v teh krajih in pokrajinah nujno želi osvoboditve izpod tujega jarma, ki je ugonabljal stoletja na krut in na protipostaven način avtohtoni slovenski narod in prosi za združitev s kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. — Za mesto Maribor vladni komisar dr. Pfeifer.

Maribor, 13. maja. Vse občine mariborskega političnega okraja zahtevajo združitev vsega slovenskega ozemlja v svobodni Jugoslaviji posebno Koroške s Celovcem in Beljakom, Spodnje Štajerske z Mariborom in Radgono, ter celega Prekmurja.

Ptuj, dne 18. maja 1919. Mesto Ptuj Vas prosi, posredovati na pristojnem mestu, da se naše meje pravično določijo, osobito, da se prizna cela Spodnja Štajerska z Mariborom, Radgono, vse Prekmurje, slovenski del Koroške s Celovcem in Beljakom kot sestavni del kraljevine SHS. — Vladni komisar dr. Seničar.

Konjice, dne 19. maja 1919. Vse občine političnega okraja Konjice so se izjavile za združitev vsega slovenskega ozemlja v svobodni Jugoslaviji, posebno slovenske Koroške s Celovcem in Beljakom, Spodnje Štajerske z Mariborom in Radgono ter vsega Prekmurja.

Ljutomer, 19. maja 1919. Občine političnega okraja Ljutomer zahtevajo, da se vse slovensko ozemlje, posebno Koroška s Celovcem in Beljakom, Spodnje Štajersko z Mariborom in Radgono ter celo Prekmurje nedeljeno združi v svobodni Jugoslaviji.

Slovenji Gradec, 19. maja 1919. Vse občine političnega okraja Slovenjega Gradca so manifestirale in izjavile, da zahtevajo nerazdelnost vsega slovenskega ozemlja svobodne Jugoslavije.

Brežice, 19. maja. Vse občine tukajšnjega okraja glavarstva so se slovesno izjavile za svobodno nedeljeno Jugoslavijo. Včeraj je bil tu javen protestni shod, ki je slovesno manifestiral, da se združi vse slovensko ozemlje, tudi Koroška s Celovcem in Beljakom, Spodnje Štajersko z Mariborom in Prekmurje.

Celje, 19. maja. Vse občine celjskega okrajnega glavarstva so se slovesno izjavile za nedeljeno, popolno združenje vseh slovenskih krajev v svobodni Jugoslaviji. Občine v soglasnih resolucijah zahtevajo združitev Koroške s Celovcem in Beljakom, Sp. Štajerja z Mariborom in Radgono ter celega Prekmurja.

Marjanska kongregacija. „Slov. Narod“ in „Nova Doba“ sta poročala, da se je osnovala v Mariboru Marjanska kongregacija pod protektoratom gospe general Maistrove in gospe dr. Rosinove. Po naših informacijah je ta vest neresnična.

Zlobna poškodba tuje lastnine postane hudodelstvo takrat, če znaša škoda, ki je nastala ali katero je zločinec nameraval povzročiti, nad 400 K in ne 200 K, kakor je bilo čitati pretekli teden v raznih listih. Brez ozira na škodo pa se smatra zlobna poškodba tuje lastnine tudi takrat za hudodelstvo, če bi iz dejanja lahko nastala tudi nevarnost za življenje, zdravje ali telesno varnost ljudi ali v večjem obsegu za tujo lastnino kakor tudi hudobna poškodba na železnici, njenih napravah in pod posebno nevarnimi okolištinami.

Držajna posredovalnica za delo podružnica za Maribor in okolico. V preteklem tednu (od 12. do 18. maja 1919) je iskalo delo 80 moških in 23 ženskih delavnih moči. Delodajalci so iskali 39 moških in 18 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 21. Od 22. februarja 1919 do 18. maja 1919 je iskalo delo 1387 delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 1544 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 173. Delo iščejo železostrovarji in kovači, ekonomski, oskrbniki, mehaniki, elektrotehniki, natakariji, natakarike, trg. sodelavci in prodajalke (51), pis. moči (97), mlinarji, mesarji, peki, poljski in tov. delavci, hlajpci vseh

vrst itd. V delo pa sprejme posredovalnica opekarne delavce in delavke (65), tesarje, mizarje, čevljarje, slikarje in plesk., zidarje, težake, viničarje, služkinje, kuharice in varuške itd.

Zadruga gostilničarjev v Mariboru je razposlala vsem gostilničarjem oznanilo, da se z 10. majem t. l. podraži pivo. To oznanilo je seveda nemško. Upamo, da so naši slovenski gostilničarji zavrnil ta ukaz, ker ga ne razumejo. Sicer se nam pa čudno zdi, da se upa zadruga gostilničarjev v slovenskem Mariboru razpošiljati nemške fermane. Upamo, da bo naša obrtna oblast posegla vmes.

Davki. Nedavno smo čitali v „Slovenca“ izjavo župnika Meška in polemičen članek, ki se nanaša na razpravo poslance dr. Kukovca o krivdi koroških dogodkov. Nimamo namena polemizirati in se tudi nočemo z nikomur prerekati. Tudi ni naš namen, zagovarjati pretirane davke. V poduk našim ljudem pa hočemo povedati, da naj vsakdo, ki misli, da se mu je dohodnine ali vojno dobiti davka preveč predpisalo, napravi pritožbo, ker le na ta način more priti do svoje pravice. Vse drugo govorjenje, da teh davkov ni treba plačati, ker so jih predpisali še nemški uradniki, da se bo uradoma plačilne naloge spremenilo in podobno, nima nobene podlage. Napravite tedaj proti takim plačilnim nalogom pritožbe, če mislite, da se vam krivica godi ali pa plačajte predpisane svote.

Tatvine in vplomi v lenarškem okraju se vedno bolj množijo in tudi storilcev navadno ni mogoče zasačiti, ker pobegnejo s svojim plenom čez demarkacijsko črto v Nemško Avstrijo, ki je postala res že pravo pribežališče grešnikov. Tako so neznan tatovi v noči od 3. na 4. maja ukradli posestnikom Martinu Poliču v Jabloncah dobrorejeno enoletno plemensko svinjo in da bi jo lažje odnesli, so jo zaklali kakih 50 korakov daleč od svinjaka. Dne 5. maja popoldne je neznan tat odnesel Lovrencu Lorenčiču, posestniku v Senarski skoro še novo popolno konjsko opremo, katero je imel obešeno na zidu pred hlevom. Zunaj je bila obšita z rdečim usnjem, znotraj pa z modrim platnom. Kmalu na to, namreč 9. maja popoldne je zopet neznan uzmovnik ukradel posestniku Josipu Svarcu v Spodnji Senarski skoro novo konjsko opremo z vajeti in nahrbtnim jermenjem vred. Dne 12. maja pa so neznan tatovi vplomili v hišo Marije Letnik v Senarski in ji ukradli 26000 kron gotovine ter večjo množico mesa, zabele, masti in moke. Kakor je videti, bližina nemške meje zelo slabo vpliva na naše kraje.

Zaprte gostilne. Tukajšnje okrajno glavarstvo je zaprlo še sledeče nemške gostilne: Berte Golob v Sv. Marjeti na Dr. p. (najemuik Anton Matzun), Antona Ekarta v Prepolah in Simona Praha v Krčevini.

Ne bo več dolgo, ko se odloči v Parizu usoda naše mlade države. Enakovredni bomo stali v vrsti drugih narodov. Priborjeno svobodo pa si bomo morali tudi utrditi, to se pravi, postaviti jo na trden gospodarski temelj. Prvi korak h gospodarski osamosvoji je razpis državnega posojila. Tako ugodne prilike obrestovanja razpoložljivega kapitala ni kazalo zamuditi, zato se odziva naš narod podpisovanju v obilni meri. Da se ustrezne tudi tistim, ki dosedaj niso imeli prilike posojilo podpisati, se je podaljšal rok za podpisovanje posojila do 1. junija t. l. Slovenci, požurite se!

Izdaja krušnih nakaznic, se nahaja sedaj Stolni trg 1 v poslopju šole za dečke 2. vprtiličju na pravo.

Amerikanska pomoč. Popisanje otrok do 14. leta se začne po začetku črk n. p. A do D v četrtek dne 22. maja, E do H v petek dne 23. maja, J do M v soboto dne 24. maja, N do R v ponedeljek dne 26. maja, S do Z v torek dne 27. maja popoldne, med 14. do 17. uro Stolni trg 1 v prtiličju na pravo.

Prevoz zemskih ostankov jugoslovanskih mučnikov Zrinskega in Frankopana. I. mariborskemu bioskopu se je posrečilo dobiti ta prekrasni film, ki se bo predstavljal v četrtek 22., petek 23., soboto 24. in nedeljo 25. maja t. l. Film predstavlja vse svečanosti, ki so se vršile ob prenosu relikvij obeh narodnih mučnikov od Dunajskega Novega mesta, odkar so ju dvignili iz dosedanega groba, pa

dokler je niso položili v zagrebški stolnici v grobnico. Med potovanjem se vidijo pozdravni sprejemi v Špilju, Pesnici, Mariboru, Celju. Zidanem mostu, Rajhenburgu in Brežicah. Lep je pogled v Špilju na ravne vrste naših vojakov na peronu. Videti je dr. Rosino, ko govori pozdravni govor. Ob strani pa mu stoji glavar dr. Lajušič in nadkomisar dr. Pfeifer. Nailepši so pa prizori v Mariboru. Pogled na okrašen kolodvor, prihod vlaka, predvsem prisega generala Maistra in častnikov, eroplan, poslovljni pozdrav nebrojne množice, ki odhaja vlak. Dobro se razločijo in spoznajo v Mariboru vsi govorniki. Lepo se vidijo slovesnosti v Zagrebu, med drugim sprevid, v katerem korakajo zastopniki naših zasedenih krajev. Opozarjamo slovensko občinstvo na te predstave, prav posebno pa še ljudstvo iz dežele. Naša šolska mladina naj si to korporativno ogleda, da ji ostane v spominu ta krasna manifestacija našega naroda za ujedinjenje. Gospej dr. Gustinovi pa čestitamo, da se ji je posrečilo nuditi našemu narodu take lepe spomine.

Narodno gospodarstvo.

Izvoz v Nemško Avstrijo. Ker so trgovski krogi in občinstvo sploh premalo informirani o državni naredbi glede izvoza v Nemško Avstrijo oziroma v inozemstvo sploh, smo se informirali o tem na merodajnem mestu, kjer smo dobili sledeča pojasnila: Z razpisom ministra za trgovino in obrt, št. 3316, z dne 10. marca t. l. so razveljavljena vsa dovoljenja za izvoz preko demarkacijske črte. Dovoljenja za izvoz živeža in drugih stvari izdaja samo centralna uprava za trgovski promet z inozemstvom v Beogradu. Brez izkaznice tega urada ne sme nobena pošiljatev čez mejo. Izvzete so le male količine živeža za osebno potrebo državljanov SHS, ki živijo onstran demarkacijske črte. Za izvoz teh živil zadostuje izkaznica pokrajinske vlade. Dovoljenja za izvoz, ki so jih izdale pokrajinske vlade ali delegati finančnega ministra pred ustanovitvijo centralne uprave za trgovski promet z inozemstvom, so neveljavna. Centralna uprava je začela izdajati izkaznice za izvoz 14. t. m. po ratifikaciji kompenzacijske pogodbe z Nemško Avstrijo. Na ta način bo imela centrala popoln pregled in kontrolo nad našo trgovino.

Razne novice.

Zita želi živeti v Italiji. Po vesteh »Radioza« je izrazila bivša cesarica Zita željo, da bi se njih otrokom dovolilo bivanje v vili Piandre. Po zaključku mira misli dobiti tudi zase dovoljenje, da bi se preselila v Italijo. Vila Piandre leži med Pizo in Niareggia ter je privatna lastnina bivše cesarice Zite. Tam je bila rojena in vzgojena, tam je preživela ves čas do sarajevskega atentata, ko se je moral njen mož preseliti na Dunaj, ker je postal prestolonaslednik.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Koroška fronta.

LDU. Ljubljana, 21. maja 1919. Ljubljanski dopisni urad poroča iz uradnega vira 21. t. m. ob 9. uri dopoldne: Nemške patrulje se vsaki dan približujejo našim postojankam in jih obstreljujejo s puškami in strojnimi. Naše čete jih naženejo vsakokrat z ognjem. Tako smo 20. t. m. zvečer in ponoči odbili sovražne patrulje južno od Spod. Dravograda pri točki 513 in pri Sv. Roku. Sovražna artiljerija je delovala proti Soboti in Sv. Danijelu v Dravski dolini. V odseku Slov. Gradec je obstreljevala Št. Janž, Sv. Peter, Sv. Rok.

Istotako so Nemci streljali na našo posadko na Ljubelju. Naša artiljerija je z uspehom odgovarjala.

Vrnitev avstrijskih in nemških nepremičnin v Italiji.

LDU. Berlin, 21. maja 1919. »Berliner Tageblatt« poroča iz Lugana: Ravnatelj »Tribune«, ki se je mudil v Parizu, javlja, da se pripravlja na podlagi pripravljane teze, ki jo je konferenca sprejela, vrnitev vseh avstrijskih nepremičnin v Italiji.

Trupli generalov Ruskega in Radka Dimitrijevega.

LDU. Berlin, 21. maja 1919. »Vossische Zeitung« javlja iz Rotterdama: Kakor poroča »Neuwest Rotterdamsche Courant«, so našli na Kavkazu in sicer na gori Masjuk trupla 115 od boljševikov pobitih Rusov in med njimi tudi trupli generalov Ruskega in Radka Dimitrijevega.

Kdaj bodo mirovni pogoji izročeni Nem. Avstriji.

LDU. Pariz, 21. maja 1919. »Alliance Havas« poroča: Kakor se sodi, bodo antantni mirovni pogoji izročeni nemškoavstrijskim delegatom 26. maja.

Salgo Tarjan niso izgubili Mažari.

LDU. Budimpešta, 20. maja 1919. Ogrski kor. urad poroča: Vrhovni armadni poveljnik Boehm je odposlal danes iz glavnega stana brzojavko na ljudskega komisarja Sentoja, v kateri pravi med drugim: Vrnivši se s fronte doznavam, da so v Budimpešti protirevolucionarni krogi razširili vest, da smo izgubili Salgo Tarjan. Prosim, da to vest dementirate. Salgo Tarjan je v rokah proletarskih čet.

Nemški protipredlogi.

LDU. St. Germain, 20. maja. (DUKN.) »Newyork Herald« pravi: Obširne nemške protipredloge bodo predložili aliirancem v četrtek. Proučevanje tega dokumenta bo trajalo najmanj en teden, potem pa bodo stavili Nemcem ultimatum in jim dovolili 8 do 10 dni, da ga sprejmejo ali odklonijo. Domnevajo, do bo 10. junij odločilni dan za podpis ali odkonitev. — Svet četvorice je odgovoril na nemško noto v gospodarskih mirovni pogojih. Kakor poroča »Newyork Herald«, so se aliiranci izrekli, da je Nemčija vsled svoje uničevalne politike sama kriva sedanjega položaja. Odklanjajo nemško tožbo o pomanjkanju trgovskih ladij, ker je vsota po Nemčiji potopljenih ladij veliko višja, kakor pa vsota tonaže, ki so jo odvzeli Nemcem. Kar se tiče izgube na surovinah, ki jo je na Nemškem pričakovati vsled odstopa doslej nemških pokrajin, opozarjajo Nemčijo, da bo na svetovnem trgu lahko kupila vse, kar bo potrebovala. K temu še pripominjajo, da bodo Nemci to izgubo še več kot pokrili s tem, kar si bodo prihranili, ker odpade njihov oboroževalni program.

7 vagonov kuruze

takoj odda

Mihael Samida

Stolni trg 3

Novi tečaj za stenografijo, stroje-pis, pravopis in trgovsko pismo, računstvo in navadno knjigovodstvo, dvojno in ameriško knjigovodstvo, lepomis, slovenski in nemški jezik, pričnejo **2. junija 1919** in trajajo 4 mesece. Prospekti brezplačno. Zasebno učilišče Legat v Mariboru, Vetrinjska ulica 17. I.

Svoji k svojim!

Razne novice.

Maševanje finančnega ministra. Ko je moral vsled preprirov, ki so zaradi prestola I. 1830 izbruhnili na Španjskem, iti tedanji finančni minister grof Toreno v prognanstvo, je šel v Francijo. Z vsemi sredstvi je skušal mladi Izabeli, hčeri Ferdinanda VII., pripomoči do prestola. V agitacijske svrhe si je hotel od Rothschilda v Parizu izposoditi 20.000 frankov. Rothschild pa ni zaupal celej stvari in je zavrnil prošnjo. Par let na to, 29. septembra 1883, je umrl Ferdinand VII. Regentinja Marija Kristina je takoj nazaj poklicala grofa Torena ter ga imenovala za finančnega ministra. Da odpomore trenutnim potrebam dežele, je znižal vrednost španskih državnih papirjev na polovico nominalne vrednosti. In vsled te finančne operacije je pariška tvrdka Rothschildova izgubila trinajst milijonov kron.

Velikanska moč žuželk. Orjaška moč tiči v stvarcah, ki se nam vidijo na prvi pogled tako majhne — v žuželkah. Če bi bile nekatere žuželke sto, dvesto ali celo tisočkrat večje kakor so, bi razdrobile in pomandrale s svojo neizmerno silo vse, kar bi se jim postavilo na poti. Ubriniti bi se jim ne mogla nobena žival, noben človek, nobena stvar, ki jo je napravila človeška roka. Navadno si mislimo: kar je majhno, mora biti šibko. Ali ako bi bil človek tak orjak ko neka vrsta travniških kobilic, ki skočijo 400 krat tako daleč kakor so dolge, tedaj bi lahko delal 185 metrov dolge korake in pravljica o sedem milijnih čevljev bi postala gola resnica. Mravlja ima tako močne čeljusti, da ž njimi prenaša tovore, ki so težje od nje. In tako moč, ki jo moramo v primeri z velikostjo res imenovati orjaško, najdemo tudi pri raznih drugih vrstah mrčesa. — Preračunjeno je, da bi vlekla čebela, če bi imela konjsko velikost, 30 krat toliko kakor konj. — Mali grobar vleče stokratno svojo težo in rujavi hrošč se je izkazal, da je 21 krat močnejši od konja. Mnoge žuželke bi premagale s svojo neizmerno močjo vsa živa bitja na svetu, ako bi bile tako velike ko naše domače živali, kakor: vol, konj itd. Njih čeljusti, sesala in žrela bi bila grozno morilno orožje.

Hiša v Gradcu

se zamenja s hišo v Mariboru na prometnem kraju. Vrednost 150.000 K. Ponudbe na upravništvo »Mariborski delavca«.

2-2

I. Mariborski bioskop

Tegetthoffova cesta.

Pozor!

V četrtek 22., petek 23., sobota 24. in nedeljo 25. majnika 1919

Prevoz zemskih ostankov jugoslovanskih mučenikov

Pozor!

Zrinskega in Franko-pana

z vsemi častmi od Dunajskega Novega mesta do položaja v grob.

Predstave se vrše vsaki dan ob 18. in 20. uri, v nedeljah in praznikih ob 15., 16., 18. in 20. uri zvečer.

Trgovina kolonijalnega blaga na debelo in drobno

Vladimir Pavlišek

Maribor, Grajska ul. 16

se priporoča!

La krompir

po ceni na prodaj 4-1

Tržaška cesta (Triesterstrasse) št. 74

Sert Ferdo

importna in eksportna trgovina

Maribor, Koroška cesta 21

prodaja po nizki ceni: 5-1

krušno moko
kuruzno moko
kuruzni zдроб
pšenične otrobe
fino toaletno milo
pralno milo
ocet (jesih)

Malinov sok

samo s pravim sladkorjem kupim večjo količino. Valjak, kavarna »Central«, Maribor.

Kupim vsako množino rezanega, otesanega in okroglega smrekovega in jelkega lesa. Ponudbe na tvrdko 14-3

Drago Kobi

Maribor, Franca Jožefa cesta 15.

Prva slovenska kavarna!

Kavarna »Central«

v Mariboru, Gosposka ul. 21

(lastnik: Gjurjo pl. Valjak)

se priporoča jugoslovanskemu občinstvu.

Zahtevajte povsod naš list!

J. Božič

Maribor, Tegetthoffova cesta 34

Modni atelije za gospe in gospode. Naročila po meri se solidno in točno izvrše. Vojaške uniforme se izgotovijo v najkrajšem času.

Zaloga vsakovrstnih oblek za moške in dečke, kakor tudi vojaške čepice ter epolete.

Restavracija in hotel

pri »Zamorcu«

(hotel »Mohr«), Maribor

Izborna prisna vina. — Lepe tujske sobe. — Najboljša jedila. — Klubova soba. — Prostoren vrt.

Za obilen obisk se priporočata

Franc in Pavla Jančer.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru

Dolniška glavica 15.000.000 K

CENTRALA V LJUBLJANI

Postovalnica avstrijske razredne loterije

Rezervni fondi nad 4.000.000 K

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice, tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Kentni davek plača banka samo.
Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd., eskontira menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive.
Daje trgovske kredite pod ugodnimi pogoji in predujme na vrednostne papirje in blago.
Izvršuje borzna naročila najkulantnije.